

Resebrev Nr 1

4-10 augusti 1972

STRALSUND-BAD SCHANDAU -WEIMAR-NÜRNBERG -LUXEMBURG-PARIS

19 år gammal, på min första överlandresa till Indien, inledde jag färden med att köpa ett Interrailkort, som introducerades just detta år 1972 och som erbjöd ungdomar möjlighet att resa i hela Europa för bara 350 kronor. Jag började med att ta tåg färjan från Trelleborg till Sassnitz för ett veckolångt besök i ett byråkratiskt DDR (Östtyskland). Bodde på vandrarhem där och njöt av det natursköna bergsområdet Sachsiska Schweiz nära gränsen mot Tjeckoslovakien och kulturstaden Weimar. Fortsatte sedan via Nürnberg i dåvarande Västtyskland till vackra Luxemburg där jag sov utomhus under en bro, och därefter vidare mot Paris.

DDR/ÖSTTYSKLAND

SASSNITZ

4 augusti 1972

I gränspolisernas våld

Klockan är 19.10, jag befinner mig på Sassnitz station, och pustar just ut efter alla tråkigheter ifrån den östtyska gränspolisens sida.

Allt började fint. Min vän **Olle Görman** körde mig in i fint solsken till tåget i Malmö klockan 12.05 mot Belgrad. Tåget var prima med sköna soffor i kupéerna, och jag var ensam i en. I Trelleborg blev vi fördröjda en timme, så vi kom iväg där klockan 14 först.

På färjan skulle jag skaffa visum och visade därför mina papper. Då säger mannen i disken att mina dokument om bokade vandrarhem i DDR skulle räcka att visa upp vid gränsen. Jag tror honom och äter en stor middag. Därefter går jag ner i min sköna kupé och sover i tre timmar tills vi kommer fram.

En passpolis kommer in på tåget och vill se mitt visum. Jag förklarar min situation, men det blir till att hoppa av tåget och gå upp till passkontrollen för båtpassagerarna. Inte heller här accepteras mina papper och de håller på byråkratiskt att granska dem i en kvart. Så kräver de att se vilka böcker jag har med mig i packningen. De fastnar för en bok jag fått av **Mattias**, *"Desolation Angels"*, en amerikansk underground-bok.

De vill veta vad titeln betyder, vad den handlar om och försöker få mig att översätta valda ställen som de letade reda på. Jag låtsades vara helt oduglig i engelska och sade att jag hade boken som engelsk övning. De var inte helt övertygade, men de lät mig slutligen behålla boken. Därmed var de emellertid inte klara med mig, jag fick följa med en man bort till gränsstationen 500 meter bort, för att skaffa mig visum.

Lokaltåg till Stralsund

För det fick jag betala 21 kronor. Så var det valutakontroll. Nu var mitt tåg gånget för en timme sedan, och jag blev hänvisad till att leta reda på stationen i Sassnitz och ta ett lokaltåg till Stralsund. Först måste jag dock passera ytterligare en passkontroll. Väl uppe i den fula, ålderdomliga staden frågade jag en folkpolis efter vägen – han bara ryckte på axlarna. Emellertid kom jag med hjälp av vänliga civilpersoner rätt och sitter alltså nu här. Mitt tågkort gäller här, Malmö-Sassnitz fick jag betala 10 kr för (50% rabatt).

STRALSUND

Befinner mig nu på vandrarhemmet i Stralsund, beläget i ett av tornen på stadsmuren. Även här våldsamt byråkratiskt. När jag anlänt hit efter en timme på ett fruktansvärt skumpigt tåg, blev jag inte, som brukligt är, välkomnad och given rum, utan jag blev så fort jag kom innanför dörren utslängd i matsalen för att äta min beställda kvällsmat.

När jag var klar med den fick jag sitta och vänta i en halvtimme i trappan tills den person, som har hand om inskrivningen, behagade infinna sig. Jag fick fylla i ett stort formulär innan jag blev ledsagad till ett rum med sex bäddar, men där endast jag skall bo i natt. Klockan är nu 22.30 och jag är redan rejält trött på Östtyskland.

Det är möjligt att naturen söder om Dresden, dit jag skall imorgon, kan uppväga lite, men här är fruktansvärt (= mitt första intryck). Klockan 8 imorgon måste jag vara borta från mitt rum har jag blivit beordrad. Just nu har jag det bra, eget rum med nyckel och gott om plats

5 augusti 1972

Jag sitter för närvarand på ett skönt expresståg ifrån Hamburg till Dresden. Det har jag gjort i en timme, sedan Wittenberg. Dessförinnan satt jag och skumpade på ett vanligt östtyskt, fullpackat tåg i fyra timmar, ifrån Stralsund där jag bordade ett tåg klockan 19.02.

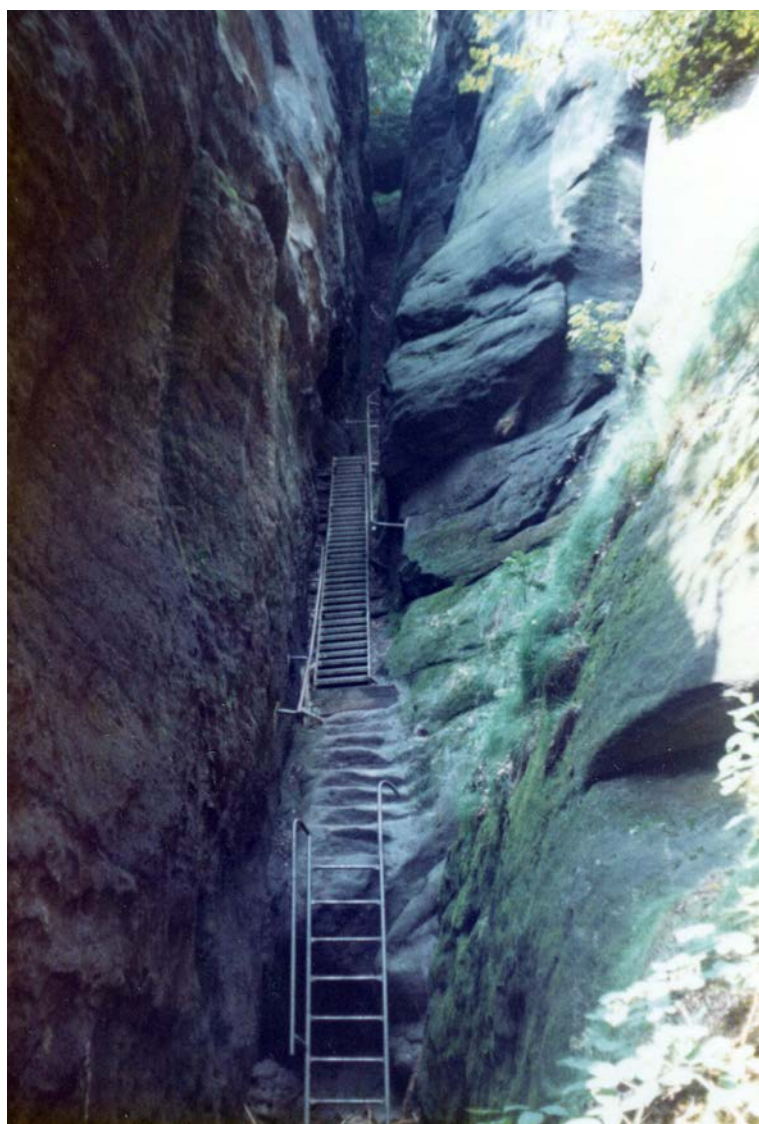
Klockan 18 är jag i Dresden och sedan återstår en liten bit till det ställe jag skall till, Bad Schandau, en fin kurort har jag läst. Att fara genom Östtyskland erbjuder ingen större variation. Det är lågland och slät bara. Här och var ligger städer, sjöar och små skogar, men en fantasieggande kuperad terräng och sköna små byar har jag ännu ej träffat på. Söder om Berlin har det börjat se lite trevligare ut. Klockan nu 16.

Missde tåget med 10 sekunder

I Dresden började besvärigheterna. Jag missade med tio sekunder tåget till Bad Shandau. och nästa tåg skulle gå först en timme senare. Nu blev detta tåg till råga på allt försenat med en halvtimme. Det var expresståget till Prag och det var så fullpackat ett tåg kan bli.

Jag stod ute i en korridor den halvtimme som färden tog. Här kom jag i kontakt med några östtyska ungdomar och vi snackade. De kände inte till mer om Sverige än våra vackra flickor och att kungen heter Gustav Adolf. De blev ytterligt förvånade och imponerade av att jag skall åka runt i hela världen för 3000 Mark.

Själva var de nu på väg till Prag. I övrigt fanns i form av utlandsresor för dem att ta tåget till Moskva, samt förra året hade man kunnat åka 40 dagar till Kuba, för 8000 Mark! De jag talade med arbetade alla, ty det lönar sig inte att studera. Det tar 6 år att bli ingenjör, sedan får man en lön på 450 kr/mån, medan vilken arbetare som helst tjänar mer direkt.

BAD SCHANDAU

Klockan var 20.45 då jag kom till Bad Schandau, och det var kolmörkt ute. Jag gick från stationen, frågade efter vägen till vandrarhemmet och fick veta att jag måste korsa floden först. Gick en kilometer till färjan över.

Av någon anledning firade man någonting idag, en mängd båtar var ute, alla med marschaller och ljusspel. Folk dansade på gatorna och det var en enorm stämning. På den andra sidan floden frågade jag efter vägen och fick besked att jag skulle till ett annat samhälle två kilometer bort, Ostrau.

Promenerade igenom hela Bad Schandau, sedan fick jag gå en parkgång som ledde brant uppför hela vägen till Ostrau. Fullständigt slut kom jag upp. Fick nu åter fråga efter vägen, och fann till sist hemmet klockan 21.45.

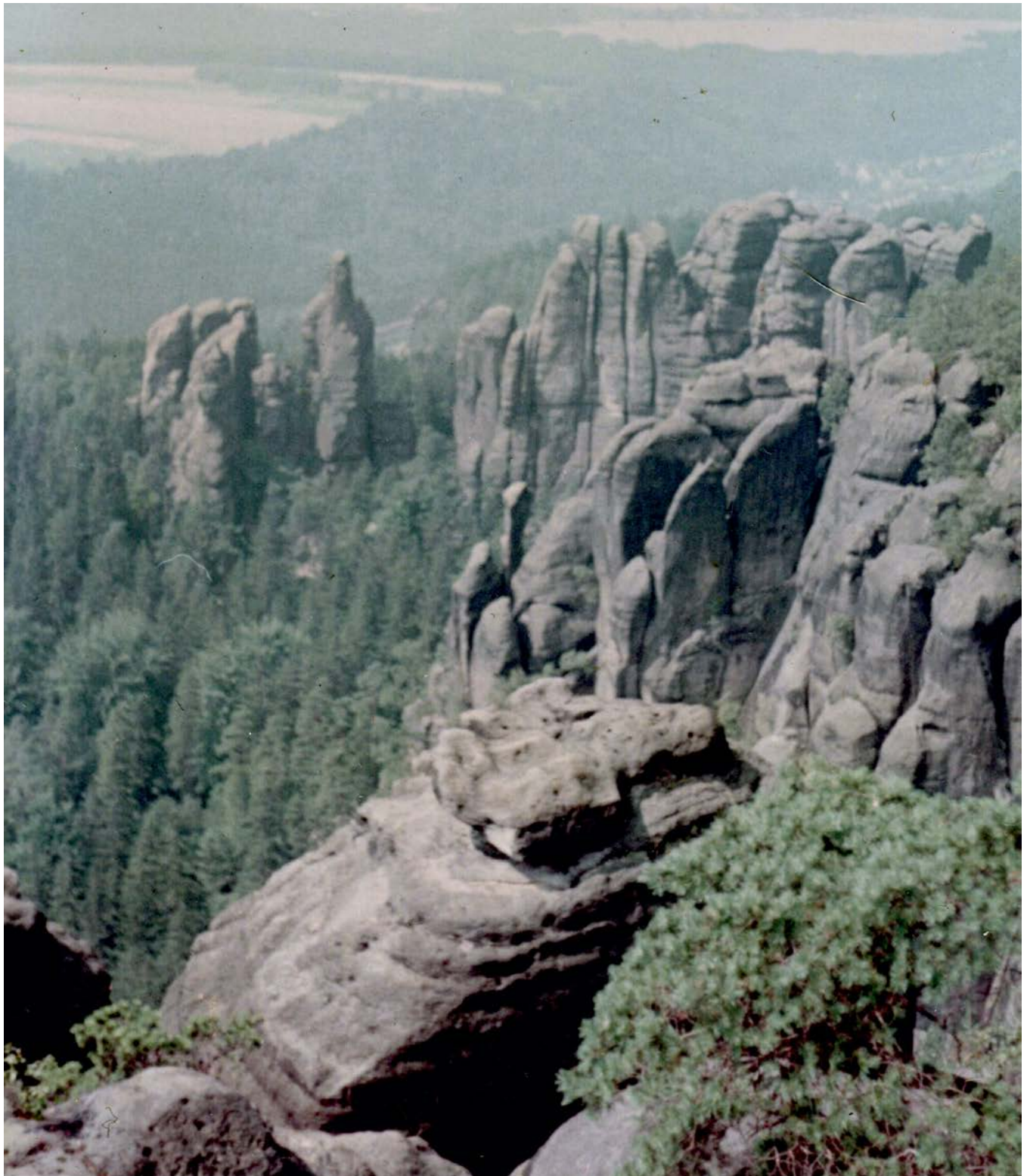
Det var betydligt modernare än vandrarhemmet i Stralsund, och personalen betydligt trevligare. Jag blev anvisad ett eget rum och fick sedan lite mat som jag fick äta på rummet. Skönt att man kom hit till sist.

6 augusti 1972

Trolsk bergsnatur

Fantastiskt, underbart trolskt, sagolikt är ord som måste användas om den vilda natur som jag nu befinner mig i. Ostrau är utgångspunkt för en mängd vandringsleder och jag har nu efter en timmes klockanättring upp på en av de många bergstopparna i området fått mig till livs en strålande utsikt över alla sandstensbergen vid Elbes strand.

Bergen är som raukarna på Gotland, de står rätt upp var för sig. Skillnaden är dock att här är bergen ett par hundra meter höga. Det är ett paradiset för bergsklättrare, och det vimlar av sådana. Broder **Gösta** skulle nog också trivas här.

En stor sol bidrager till att här är verkligt skönt. Hela förmiddagen var jag ute i bergen, sedan var jag hem om och tvättade mig, bytte skjorta och vilade en stund innan jag begav mig ner till Bad Schandau och tittade på staden samt åt det dyraste de hade på en restaurang, något kött för 4 Mark.

Var åter på vandrarhemmet kl 17, vilade ifrån hettan, åt kvällsmat, läste min omdiskuterade bok, planerade tågåkandet för de närmaste dagarna samt lade mig tidigt.

7 augusti 1972

Klockan är nu 21.30, jag mår toppen. Befinner mig på det moderna vandrarhemmet i Weimar, **Goethes**, **Schillers**, **Cranachs** och **Listz** hemort, och delar här rum med två jättetrevliga engelsmän samt en grupp ryssar. Engelsmän är inte vanliga här, annars vimlar det av turister ifrån Polen, Tjeckoslovakien, Ungern och Sovjet. De bägge reser liksom jag på tågkort.

För övrigt träffade jag idag på tåget mellan Dresden och Leipzig en svensk kille (!) som också reste ensam på tågkort och bodde på vandrarhem han själv fått boka, precis som jag. Han hade tidigare varit uppe i Nordnorge och Sverige. Han läser på lärarhögskolan i Kristianstad och vi hade ett givande samtal.

DRESDEN

Tidigare på dagen var jag efter att ha gått upp klockan 7, vandrat ned till Bad Schandau och tagit en färja direkt till stationen och ett lokaltåg till Dresden klockan 9. Var i Dresden klockan 10.10, lämnade in rygg säcken på stationen och gjorde sedan en rundtur i Dresden fram till klockan 15 då tåget till Leipzig avgick.

Jag besökte det kända slottet Zwinger och såg på ett porslinsmuseum. Det intressantaste och mest kända för Dresden, tavalgalleriet Albertinum, öppnade först klockan 13 på måndagar, så jag lät bli att besöka det. Däremot besökte jag den mest stressiga matserveringen jag någonsin varit med om.

Zwinger och Prager Strasse

Vid ingången fick man en kupong med en mängd belopp utsatta på. Sedan fanns en mängd diskar där olika slags mat utskänktes. Vid var och en av diskarna var det jättekö. När man fick sin mat tryckte biträdet på kvittot man erhållit ihop rätt summa. Betala gjorde man sedan vid utgången vid speciella kassor. Hela tiden var det proppat med folk i lokalen och så fort man lade ner besticken kom folk springande och gamade efter ens plats.

Det blev jättebilligt, men angenämt var det ej. Jag fick även tillfälle att se Prager Strasse, det nya centret i Dresden, stora praktfulla byggnader, flotta hotell och gågata. Om man gick bakom centrat vid köksingångarna fick man emellertid en annan syn, nämligen av de sedvanligt sjaskiga, östtyska husen.

WEIMAR

Samtal med engelska och ryska studenter

Jag kom till Weimar kl 18.45, kollade på en karta var mitt vandrarhem låg, och gick sedan i rask takt igenom hela staden dit, blev trevligt bemött och fick Abendessen. Snackade en hel del med engelsmännen, gjorde sedan en runda ner till staden och tog en öl i en ölstuga.

Just när jag skriver detta blir jag erbjuden egenhändigt kokat kaffe och ryskt bröd av ett par av de ryska konststudenterna från Leningrad. Jag accepterar och vi har sedan ett gemytligt samtal.

Sedan går jag till sängs, och så gör även de andra utlänningarna, men nu sätter de östtyska ungdomarna med bandinspelningar från radio Luxemburg (= engelsk pop) för full volym nere i samlingsrummet och så lyhörda som dessa gamla byggnader är, var det nästan omöjligt att sova. Först 1/3 3 på natten slutade de. I samma veva fick jag ont i magen och

huvudet. Jag gick på toaletten och lättade magen ifrån båda håll men mår ändå inte bra.

9 augusti 1972

Måste lämna landet

Sov emellanåt till klockan 7, då jag gick upp, spydde och kände mig fruktansvärt dålig. Trots det måste jag iväg till stationen klockan 7.57, om jag vill lämna DDR idag (vilket jag måste) snabbast möjligt. Kunde givetvis inget äta, men tog en kopp te och promenerade sedan genom halva stan, tog sedan en buss till stationen och var där 7.48.

Fick byta i Jena (väst) kl 8.29, därifrån ta en anslutningsbuss till Jena (syd), för att därifrån kl 9.20 ta tåget till Saalfeld. Dit kom jag 10.15 och två plattformar längre bort ser jag det tåg som leder ut ur DDR, till Nürnberg och München. Jag rusar som en däre genom folkhavet och med knappa 15 sekunder hinner jag med detta tåg.

Vi kommer snabbt till gränsen, och redan en mil innan står där skyltar vid spårkanten som säger att det är gränsområde, och därmed föreligger det förbud att vistas eller röra sig där utom ombord på tåget givetvis, eller med specialtillstånd (där bor åtskilliga människor i gränsbyarna).

Folkpoliserna kom ombord och kollade pass och visum. Jag hade inga problem den här gången med mitt utresevisum. Tillsammans med mig var mest pensionärer ifrån DDR samt västtyskar som varit på tillfälligt besök. Folkpoliserna undersökte varenda skrymsle och letade efter flyktingar.

Vaktorn vid gränsen

Efter en halvtimmes kontroll åkte vi vidare, nu över den riktiga gränsen. Dessförinnan var det dock helt kalhugget, stora stängsel löpte igenom naturen och sist men inte minst fanns det höga vaktorn bemannade med beväpnade vakter. På den västtyska sidan fanns inget av detta, där växte skogen hög och passkontrollen var en ren formalitet. Man slogs genast av skillnaden mellan husen i DDR och BRD. Även om de kanske var lite gamla var de åtminstone välvårdade.

VÄSTTYSKLAND

NÜRNBERG

Jag kom till Nürnberg 13.30. Efter att ha lämnat in min packning på stationen och växlat ut lite kontanter begav jag mig till närmaste park och slängde mig raklång på en skuggig plats. Har nu legat här i 2 ½ timme men känner mig fortfarande lika matt och yr. Jag har inte ätit någonting idag, och jag mår illa bara vid tanken på mat.

Nu skall jag söka upp vandrarhemmet i staden. Staden är helt dominerad av bilar, det råder en fullkomligt vansinnigt hetsig trafikrytm och avgasmolnen täcker centrum. Annars är staden full med gamla hus och gator.

På turistinformationen fick jag reda på vägen till vandrarhemmet. Det var 20 minuter att gå och det visade sig vara beläget i ett av tornen på den väldiga borgen som Nürnberg har. Här vimlade det av liftare etc., och som vanligt i västeuropa mest amerikaner (något man slapp i Östtyskland). Trots stadens många sevärdheter, trots det fina vädret och trots alla människor var jag helt enkelt tvungen att gå och lägga mig, så fort jag bokade in mig och tvättade mig. Somnade genast och sov som en stock.

9 augusti 1972

Drömmar om resvägar

Nästa gång jag vaknade var nästa morgon klockan 8, 14 timmar senare. Jag var fortfarande trött, men febern jag hade igår var nu försvunnen och dessutom kände jag mig hungrig.

Vart jag skulle resa idag bestämde jag för definitivt först på stationen.

Jag hade en idé om att åka ner till Schweiz och bada, en annan om att sticka till München och sedan ta Orient-expressen till Paris i natt, men slutligen bestämde jag mig för en tredje lösning, som går ut på att jag far till Luxemburg idag, och det är vad jag gör nu.

Alldeles utanför stationen i Nürnberg finns en liten kiosk som säljer varm mjölk och choklad, smörgåsar m.m. Jag köpte en kopp choklad, och den gamla damen som förestod kiosken gav mig ett bröd gratis. Hon undrade var jag kom ifrån osv. och var väldigt trevlig.

Hon bjöd på påfyllning av choklad. 9.20 gick mitt tåg, Kölntåget, som jag skall vara ombord på till klockan 14.17 då vi kommer till Koblenz. Där måste jag byta till Luxemburg och Paris-tåget. Klockan är nu 13.45 och vi har åkt 32 mil hittills och passerat Frankfurt och Rhen.

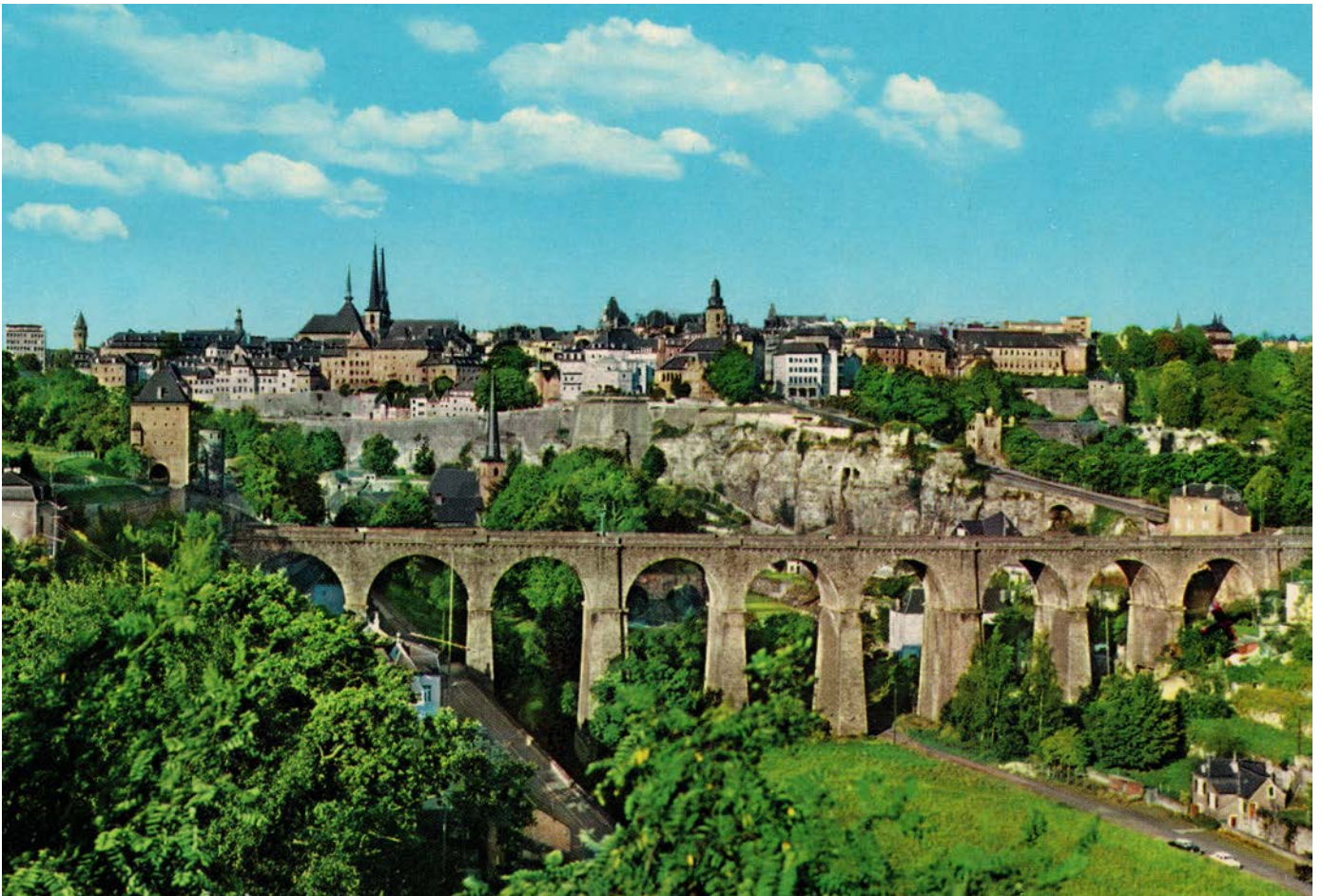
Vi följde sedan Rhendalen med alla fartyg på floden och gamla borgar på höjderna bredvid. Jag åt i Koblenz en bastant soppa, och fortsatte 15.17 mot Luxemburg, dit jag anlände 17.26. Staden Luxemburg är underbart belägen, den är väldigt gammal och skön med enorma raviner, trånga gator, slottet högt på en klippa m.m.

LUXEMBURG

På stationen i Luxemburg, där det vimlade av ungdomar träffade jag en flicka från Mattias klass på Katedralskolan i Lund, **Anita Lindgren**. Hon har varit nästan överallt i världen, hennes mor är läkare. Vi träffade ock en norsk gutte från Ålesund, **Jostein**, som talar nynorsk, och vi hade sällskap upp till vandrarhemmet med buss tillsammans med ett 30-tal andra. Väl där fanns det bara plats för Anita, och vi båda andra beslöt då att sova ute. Först hade vi emellertid fest med vin och bröd.

Övernattning under bro

21.30 begav vi oss bort till under en stor järnvägsbro i närheten där vi träffade två fransmän och två amerikaner som redan bestämt sig för att sova här och som gärna ville ha sällskap.

Vi lade oss, men just då började det ösregna, och bron var inte tät. Vi fick snabbt skylla grejorna och själva begav vi oss ut för att söka ett bättre natthärbärge.

Efter en halvtimme upphörde dock regnet. Vi begav oss åter till bron, nu såg vi även att det fanns ett stort anslag om att camping är förbjuden. Detta ignorerade vi dock och lade oss till bädds och sov som stockar. Det var underbart.

10 augusti 1972

Jag vaknade klockan 8 och då var det bara jag och Jostein kvar där. Sedan vi packat ihop prylarna begav vi oss till vandrarhemmet och utnyttjade toalett och tvättmöjligheterna där.

Jag köpte en yoghurt, för 6 franc, valutan här är ovan för oss. 1 krona motsvaras av ungefär 10 belgiska franc, som användes även i Luxemburg.

Det är mulet väder idag, och därmed är det inte för varmt. Mitt tåg till Paris skulle avgå 10.06 så vi begav oss med buss de två kilometrarna från vandrarhemmet till stationen, där jag tog farväl av de andra.

Egentligen är det vansinnigt att lämna Luxemburg obesett när det är så fantastiskt, men jag har bokat i Paris för inatt. Mitt tåg råkade vara ett franskt expresståg och jag var tvungen att betala 6 franc extra (6 franska franc = 6 kr).

Klockan är 12.45 och jag kommer till Paris 14.02. Jag har just suttit och läst "Süddeutsche Zeitung" för igår, som jag hittade på ett tåg igår. Det har hänt en hel del, ser jag, ni spar väl tidningarna.

LARS EKLUND

Fortsättning på resan – Paris-Toulouse-Bilbao-Madrid-Toledo-Sevilla-Granada-Barcelona, se http://larseklund.in/resebrev/53_tagluff_paris-spanien1972.pdf

Jostein och Anita

